

Skalna Brama na Trojaku

Lokalizacja:

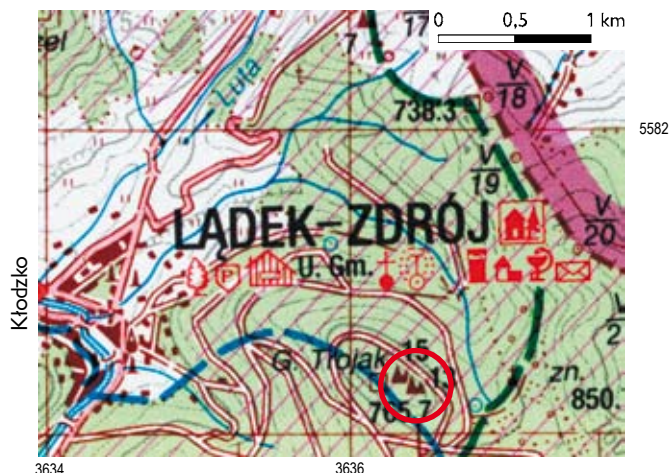
województwo dolnośląskie
powiat kłodzki
gmina Łądek Zdrój
miejscowość Łądek Zdrój

Region geograficzny:

Sudety z Przedgórzem Sudeckim
Sudety Wschodnie
Góry Złote

Jednostka geologiczna:

Sudety Wschodnie
krystalinik Łądka-Śnieżnika,
formacja gierałtowsko-śnieżnicka

1 Trojak to rozległy szczyt o wysokości 766 m n.p.m. w Górach Złotych, położony na wschód od Łądka. Zbudowany jest z gnejsów, które w rejonie szczytu tworzą grupę ciekawych skałek. Są to, od zachodu: Samotna, Samotnik, szczytowy Trojak z Belwederem, Skalny Mur z Szybem, Trzy Baszty oraz Skalna Brama z Orłem. Jest to największe obok Królówki (ze Stołowymi Skałami) zgrupowanie skał w Górach Złotych.

Pod względem geologicznym południowa część Gór Złotych należy do krystaliniku Łądka-Śnieżnika i zbudowana jest generalnie ze staropaleozoicznych i prekambryjskich skał krystalicznych. Są to łupki mikowe i paragnejsy plagioklazowe przekładane kwarcytami, marmurami i amfibolitami, a także gruboziarniste gnejsy oczkowe (śnieżnickie) i drobnoziarniste gnejsy migmatyczne (gierałtowskie). Z tych ostatnich zbudowane są szczytowe partie góry Trojak.

Skalna Brama to ostatnia duża forma gnejsowa Trojaka.

2 Wznosi się na wysokości 742 m n.p.m. na południowy wschód od wierzchołka, około 225 m od szczytu. Tworzą ją dwie izolowane skałki gnejsowe, ostańce denudacyjne, położone kilka metrów od siebie i zwrócone do siebie ścianami, utworzonymi na powierzchniach ciosowych o podobnych parametrach zalegania, co sprawia wrażenie bramy lub korytarza. Korytarz skalny między skałkami ma przebieg niemal południkowy nawiązując do przebiegu szczelin ciosowych. Skałka zachodnia ma rozmiary 35 x 20 m, większa skałka wschodnia, nazywana także Skalnym Orłem ma rozmiary 60 x 20 m. Rozdzielone są stromym przejściem o długości około 27 m, kończącym się na górze ciasną szczyrbą o szerokości około 3 m. Wysokości skałek, liczone od południowej, niższej podstawy skałki zachodniej, dochodzą do 15 m. U podnóża skałek rozwinęło się blokowisko – efekt wietrzenia fizycznego w klimacie peryglacjalnym. Ścieżka w Skalnej Bramie opada stromo w dół pod przewieszoną wschodnią ścianą odchylną od pionu o 30 stopni na całej swojej wysokości.

4 Skałki Skalnej Bramy tworzą typowo wykształcone gnejsy gierałtowskie. Na ścianach skalnych można obserwować doskonale widoczną foliację oraz trzy systemy równoległych spękań ciosowych. Skałki gnejsowe Skalna Brama posiadają znaczące walory dydaktyczne. Umożliwiają zapoznanie się z budową geologiczną kompleksu gnejsowego krystalinika łądecko-śnieżnickiego, oraz obserwację cech strukturalno teksturalnych gnejsów gierałtowskich i form ich wietrzenia. Gnejsy gierałtowskie występują tu w typowej odmianie jako gnejsy słojeve plagioklazowo-mikroklinowe i migmatyty z fałdkami ptygmatycznymi. Fałdki te świadczą o dużej podatności na zginanie (plastyczność), spowodowanej obecnością fazy ciekłej. Wskazuje to na genezę gnejsów. Są one mianowicie produktem procesu ultrametamorficznego – migmatytyzacji, polegającego na selektywnym upłynnieniu skały wyjściowej (wytopieniu uległy tylko jasne składniki). Dzięki dyferencjacji metamorficznej powstały regularne stoje skaleniowo-kwarcowe i tyszczycowe.

Walory dydaktyczne i czytelność form spowodowała, że skałki „Skalnej Bramy” zaproponowane zostały jako geologiczne stanowisko dokumentacyjne.

Cały masyw Trojaka stanowi naturalny park dla uzdrowiska łądeckiego i od dawna jest terenem spacerowym dla kuracjuszy, którzy wspinają się na skalisty szczyt dla podziwiania pięknych i rozległych widoków. Opisywały i zalecały je wszystkie najstarsze przewodniki. A obejmowały one część Gór Złotych, Masyw Śnieżnika, Góry Bystrzyckie i Orlickie, Góry Stołowe, a nawet Śnieżkę w dalekich Karkonoszach. Ze szczytu podziwiać można długi odcinek doliny Białej Łądeckiej z Łądkiem Zdrojem i Stroniem Śląskim. Nazwa szczytu powstała od dobrze widocznych niegdyś z Łądka Zdroju trzech grup szczytowych skałek. Dla wygody XIX-wiecznych turystów ustawiono balustradę i wykonano schody, a część południowo - zachodnią, widokową Trojaku nazwano Belwederem.

Dostępność obiektu gwarantują dobrze oznakowany niebieski szlak prowadzący z centrum Łądka Zdroju na

górze Trojak i dalej przez siodło Rozdroże Zamkowe do ruin zamku Karpień i Starego Gierałtowca oraz ścieżka przyrodnicza przechodząca obok innych ciekawych obiektów w pobliżu Lądka Zdroju.

The Rock Gate at the Trojak Mt.

The Trojak Mt. (766 m a.s.l.) is located in the Eastern Sudety Mts, in the Golden Mts. range, east of Lądek Zdrój village. The southern part of the Golden Mts. belongs to the Lądek-Śnieżnik crystalline block and includes a variety of Precambrian and Lower Paleozoic crystalline rocks: mica schists and plagioclase paragneisses intercalated with quartzites, marbles, amphibolites as well as coarse-crystalline Śnieżnik gneisses and fine-crystalline, migmatitic Gierałtów gneisses.

At the summit, which bears the name "Trojan", the visitor will find several scenic gneiss cliffs of fantastic shapes – the Trojan, the Rock Wall, the Three Towers and the Rock Gate. All are erosional relics (cliffs).

The Rock Gate (742 m a.s.l.), proposed here as a

documentation site, is located southeast from the summit. It includes two cliffs, of dimensions 60x20 and 35x20 meters, respectively, and 15-22 meters high, composed of the Gierałtów Gneisses. The cliffs are separated by a corridor, 27-meters-long and locally only 3-meters-wide. Walls of the corridor, trending almost N-S, are joint surfaces. The trail in the Rock Gate descends steeply under the overhanging wall, which is inclined 30° from the vertical along its full length.

The gneiss cliffs of the Rock Gate show not only the aesthetic values but enable to recognize geological structure of the Lądek-Śnieżnik crystalline block as well as structural and textural details of the Gierałtów Gneisses together with the weathering processes. Gneisses are cut by three regular joint sets and foliation is perfectly visible on joint surfaces.

The site is easily accessible from the blue touristic trail, which leads from Lądek Zdrój village uphill, to the Trojak Mt. summit and farther, through the Rozdroże Zamkowe to the ruins of the Karpień Castle and to Stary Gierałtów village. Moreover, the thematic trail is available, which leads to several other nature sites around the village.

Autorzy karty stanowiska dokumentacyjnego i fotografii:
W. Mastej, T. Bartuś (2005)

Wybrana literatura: 55, 87, 104, 343